

Strategisk plan

2025–2028

1. Formål

1.1 Vedtektenes § 2

Stiftelsen KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning er opprettet i 1993 av Kirkerådet i Den norske kirke etter oppdrag fra Kirkemøtet, og har ifølge vedtektene følgende formål:

- Å drive og stimulere til forskning om kirke, religion og livssyn i samfunnet
- Å drive utrednings- og utviklingsarbeid i det samme fagområdet
- Å formidle forskning og forskningsresultater til brukerne; til menighetene, til samfunnet og til den offentlige debatten

1.2 Faglig profil

KIFO skal drive forsknings- og utviklingsarbeid på religions- og livssynsfeltet, med et spesielt fokus på Den norske kirke. Forskingen skal kjennetegnes av en bred og tverrfaglig tilnærming. Samfunnsvitenskapelige, teologiske og humanistiske tilnærminger vektlegges. En hovedoppgave for KIFO vil være å frembringe ny kvalitativ og kvantitativ empiri og analysere denne. KIFO har et særlig ansvar for å være et relevant og sentralt kunnskapssenter for religionssosiologisk forskning og forskningsformidling.

KIFO skal være en fri og uavhengig forskningsinstitusjon (jf. vedtektene § 4). Prioritering av forskningstema bestemmes av forskerne i dialog med KIFOs styringsorganer. En stor del av KIFOs forskning reguleres gjennom samarbeidsavtalen med Kirkerådet. Både denne og andre deler av KIFOs forskning vil ofte være initiert av KIFO. Instituttet har også som mål å utføre oppdragsforskning for andre eksterne aktører, og dessuten initiere og gjennomføre forskning som er finansiert av Norges forskningsråd sammen med samarbeidspartnere innenfor universitets- og høyskolesektoren.

KIFO er grunnlagt av Kirkemøtet og har et særlig fokus på Den norske kirke og kirkens rolle i samfunnet. Det brede perspektivet innebærer også å studere endringer på det større religions- og livssynsfeltet, og andre samfunnsendringer som påvirker dette feltet. KIFO skal respondere på aktuelle utfordringer, og følge med på utviklingstrekkene i dagens religions- og livssynslandskap. Samfunnet gjennomgår store forandringer som har juridiske, organisatoriske, kulturelle, teologiske og praktiske konsekvenser for Den norske kirke og det øvrige religions- og livssynsfeltet i Norge. KIFO skal bringe inn internasjonale – og særlig nordiske – sammenlignende perspektiver på problemstillinger som gjør seg gjeldende i norsk sammenheng.

KIFO har en tverrfaglig kompetanseprofil. I praksis betyr dette at fagpersoner med ulike kompetanser samarbeider om prosjekter, og gjennom å inkludere ulike teoretiske, empiriske og metodiske perspektiver. KIFOs hovednisjer innenfor et bredere forskersamfunn er å

- omsette spesifikke kirkefaglige utfordringer til mer generelle samfunnsvitenskapelige, teologiske eller humanistiske forskningsspørsmål
- anvende og utvikle teori i praksisnære forskningsprosjekter

- gjennomføre og utvikle kvantitativ og kvalitativ datainnsamling og analyse på religions- og livssynsfeltet
- bidra til å styrke og opprettholde et nordisk religionssosiologisk forskningsmiljø

1.3 Organisering

KIFO er et forskningsinstitutt med en fast stab av forskere. KIFO har et nettverk av samarbeidende institusjoner, hovedsakelig fra universitets- og høyskolesektoren, men også aktører fra religions- og livssynsfeltet. Samarbeidsnettverket utgjør KIFOs representantskap.¹ Representantskapet velger tre representanter til KIFOs styre, mens Kirkerådet og de ansatte oppnevner én representant hver. Styret velger tre av fire representanter til forskningsutvalget, som fører tilsyn med KIFOs faglige virksomhet.

Den nåværende modellen med et samarbeidsnettverk ble etablert i 2008. KIFOs funksjon i nettverket er å stimulere samarbeid om forskning og formidling, blant annet ved å ta initiativ til forskningsprosjekter, utveksle forskningsresultater og invitere til forskningsseminarer. Det er et mål å tenke enda mer strategisk rundt Samarbeidsnettverket, blant annet vurdere om det er tjenlig med flere møtepunkter eller samarbeidsarenaer. KIFO skal også bidra til internasjonalt samarbeid i skjæringspunktet religionssosiologi, teologi og religionsforskning.

Sett i lys av KIFOs størrelse og posisjon i forsknings- og utdanningssektoren, bør KIFO vurdere behov for tettere typer praktisk eller organisatorisk samarbeid, for eksempel i form av strategisk samlokalisering med andre forskningsinstitusjoner.

1.4 Ressurser

KIFO har en rammebevilgning vedtatt av Kirkemøtet, og en ekstern finansiering gjennom oppdrags- og samarbeidsprosjekter. Kirkerådet har en kombinert rolle som finansieringskilde og samarbeidspartner, som gjør det viktig for KIFO og Kirkerådet å tilstrebe en ryddig relasjon. Rammebevilgningen fra Kirkerådet finansierer kortvarige prosjekter, KIFO-initierte prosjekter og forskerinitiert forskning. De årlige (kortvarige) prosjektene har karakter av oppdragsforskning, mens mesteparten av bevilgningen går med til langsiktige prosjekter som er KIFO-initierte og som reguleres tematisk av en egen avtale. Dette sikrer forskningsinstituttets integritet og autonomi, og gir Kirkerådet faglig forankret og oppdatert forskning. KIFO har som mål å utvikle flere faglig interessante forskningsprosjekter som oppleves som relevante for Den norske kirke.

Eksterne oppdrag og annen finansiering kommer i stor grad fra offentlige organer som departementer, kommuner, Forskningsrådet, organisasjoner eller Den norske kirke. Det er en arbeidsoppgave for

.....
¹ I 2024 utgjør følgende institusjoner Samarbeidsnettverket (i alfabetisk rekkefølge): Ansgar Teologiske Høgskole, Det teologiske fakultet, Hovedorganisasjonen KA, Høgskulen i Volda, IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Kirkerådet for Den norske kirke, MF vitenskapelig høyskole, NLA Høgskolen, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), Universitetet i Agder, VID vitenskapelige høyskole.

KIFOs ansatte å delta i arbeidet med å utvide og styrke finansieringsgrunnlaget. KIFO har som målsetning å ha en vesentlig forskningsfinansiering fra eksterne kilder, gjerne i samarbeid med andre fou-miljøer.

I den faste staben av forskere utføres det om lag 6-7 årsverk med forskning og utvikling. Den samlede forskningsinnsatsen vil fra tid til annen kunne være større pga. midlertidige tilsetninger i tilknytning til enkeltprosjekter og eksternt finansierte stipendiatstillinger. KIFO tar sikte på å opprettholde minst like høyt aktivitetsnivå og størrelse på den faste staben, og det er et mål å tilknytte flere emeriti-stillinger og studenter til instituttet.

2. Mål og tiltak

De følgende punktene er konkretiseringer av hvordan KIFO vil oppfylle sitt formål på områdene forskning, utredning og utviklingsarbeid, samt formidling.

2.1 Forskning, hovedmål

KIFO skal drive forskning av høy kvalitet, og tiltrekke seg og beholde forskere med høy kompetanse.

Hovedmålet skal nås gjennom å

- fokusere KIFO-forskningen på noen satsningsområder (se pkt. 3), og initiere nye forskningsprosjekter på prioriterte tema
- opprettholde instituttets forskningskompetanse på kirke, religion og livssyn, særlig ved hjelp av kvantitative og kvalitative metoder, og kombinasjonen av disse.
- sette norske religionsfaglige problemstillinger inn i en komparativ, internasjonal kontekst, og koble praksisnære problemstillinger til teoretisk interessante forskningstema
- styrke samarbeidet i Samarbeidsnettverket om nye forskningsprosjekter
- bidra til og dra nytte av nasjonale og internasjonale forskningsnettverk
- bidra til betydningsfulle vitenskapelige publikasjoner på norsk, og samtidig også opprettholde internasjonal vitenskapelig publisering på høyt nivå
- legge til rette for kompetanseutvikling for den enkelte forsker
- profilere KIFO som en attraktiv arbeidsplass

2.2 Utredning og utviklingsarbeid, hovedmål

KIFO skal gjennom sitt utrednings- og utviklingsarbeid produsere og levere forskningsbasert og relevant kunnskap for eksterne samarbeidspartnere og oppdragsgivere. KIFO skal løfte problemstillinger som springer ut av individ- og praksisnære utfordringer til mer generelle og teoretiske forskningsspørsmål, og koble dem til bruk i praksissammenhenger.

Hovedmålet skal nås gjennom å

- utvikle, gjennomføre og formidle resultater fra prosjekter innenfor KIFOs forskningsområde på høyt faglig nivå
- skaffe til veie finansieringsgrunnlag for prosjektene
- ta et medansvar for utviklingen av kirkelige registre og statistikker, i samarbeid med blant annet SSB, Sikt, Kulturdepartementet, Kirkerådet og Hovedorganisasjonen KA
- benytte seg av ekspertisen i Samarbeidsnettverket for å nå disse målene

2.3 Formidling, hovedmål

KIFO bidrar til kunnskapsproduksjon som hele samfunnet drar nytte av. KIFO skal styrke formidlingen av sin forskning til Samarbeidsnettverket, til menigheter og religiøse grupper, samt til storsamfunnet og opinionen. Formidlingen skal skje i form av skriftlig publisering, formidling i andre medier, debatt deltakelse, konferansevirksomhet, innlegg på konferanser, foredragsvirksomhet og undervisning.

Hovedmålet skal nås gjennom å

- utvikle KIFOs formidlingsaktivitet, gjennom massemedier og digitale kanaler som for eksempel KIFOs nettside og nyhetsbrev
- utvikle flere møtepunkter på ulike nivåer i Den norske kirke, og styrke relasjoner til andre aktører på religions- og livssynsfeltet i Norge
- organisere arrangementer (seminarer og konferanser) på KIFOs fagområder
- delta på og bidra til øvrige konferanser og seminarer
- publisere for ulike målgrupper gjennom aviskronikker, vitenskapelige/fagartikler, rapporter, og bøker
- bedre formidlingen av KIFOs forskning til Samarbeidsnettverket
- besørge redaktørressurser og redaksjonssekretær for Nordic Journal of Religion and Society og være sekretariat for The Nordic Association for the Sociology of Religion (NASR).
- benytte seg av ekspertisen i Samarbeidsnettverk for å nå disse målene

3. Satsningsområder

Innledning

KIFO skal respondere på aktuelle utfordringer, og følge med på utviklingstrekkene i dagens religions- og livssynslandskap. KIFO skal utvikle nye forskningsprosjekter i samarbeid med partnerne i nettverket og andre aktuelle samarbeidspartnere i inn- og utland. Faglige og strategiske prioriteringer vil alltid måtte ta utgangspunkt i de ressursene som er tilgjengelige i staben. Dette innebærer at satsningsområdene ikke kan bestemme hele KIFOs virksomhet, men de angir en retning, særlig for den forskningen som KIFO initierer som institusjon og for KIFOs oppfølging av samarbeidsavtalen med Kirkerådet.

3.1 Befolkningsundersøkelser om verdier og livssyn

- Gjennomføre en ny tros- og livssynsundersøkelse og utvikle helhetlige teoretiske og empiriske analyser av religion og livssyn i Norge
- Forske på ulike former for religion og livssyn i befolkningen, inkludert ulike former for religion, ikke-religion og alternativ religiøsitet
- Forske på betydningen av religion og livssyn for verdier og holdninger i andre samfunnsspørsmål

3.2 Endringer i Den norske kirke og i det norske religions- og livssynsfeltet

- Forske på mangfoldet blant Den norske kirkes medlemmer og deres ulike typer tro, praksiser og relasjoner til kirken
- Forske på Den norske kirkes gudstjenesteliv, kasualia, diakoni, rekruttering og formidling av tro og kultur
- Forske på Den norske kirkes arbeid med inkludering, forsoning, demokrati og organisasjonsspørsmål
- Forske på forholdet mellom kirke og stat, herunder konsekvenser av ny trossamfunnslov og finansieringsmodeller
- Forske på sekularisering på institusjons- og samfunnsnivå og nye former for religionspolitikk
- Forske på sekularisering på individnivå og nye former religions- og livssynstilhørighet

3.3 Religiøs praksis i et livssynsmangfoldig samfunn

- Forske på livsfaseritualer i et religions- og livssynsmangfoldig samfunn
- Forske på sammenhenger mellom religion, nasjon og identitet
- Forske på religions- og livssynsdialoger om blant annet likestilling, mangfold og LHBT+-spørsmål

- Forske på sammenhenger mellom religion, diskriminering og rasisme
- Forske på hvordan norsk religions- og livssynslandskap påvirkes av migrasjon
- Gjennomføre en ny undersøkelse av tro og livssyn blant norske muslimer

Vedtatt av KIFOs styre 18. september 2024, KIFOstyre sak x/24